

Minnestein etter motstandsmannen Johan Moan under krigen 1940-1945

Kulturminne nr. 18

Minnesteinen ved Tomset er reist til minne om Johan Moans flukt fra bandeklosteret i Jonsvannsveien til Tomset. Initiativtaker til å få reise minnesteinen var Lars Rø på Storhaugen.

Johan Moan [født 16 september i 1900 i Leksvik- døde 28. mai 1987] Han var norsk motstandsmann og etterretningsagent for XU under andre verdenskrig.

Moan var sterkt engasjert i motstandskampen på Fosen i krigsårene.

Han hjalp flyktninger med å komme seg til Sverige, men i 1944 ble han tatt og bragt inn til Misjonshotellet og videre til Bandeklosteret i Jonsvannsveien, hvor den beryktede Rinnanbanden avhørte og torturerte fangene. Der ble han slått med gummikøller og brent i ansiktet og i nesen. Torturistene fikk ikke noen opplysninger ut av Johan Moan og han ble halvt i svime slept inn i et lite kammer. Under torturen hadde torturistene drevet tett og gikk til ro. De sa de skulle fortsette neste dag.

Moan våknet etter en times tid og hørte at det snorket i naborommet. Han tenkte at han skulle forsøke å rømme, men han var bundet med fallskjermstrøper og hadde mye strev for å komme seg løs. Rinnan hadde schæferhunder som vanligvis gikk løs i hagen, men denne natten var de innestengt i et annet rom. Han klarte å komme seg ut av vinduet og over det høye piggrådgerdet rundt eiendommen. Dette var den 26. mai 1944. Moan flykte fra Bandeklosteret og gjemte seg i revegården til sin fetter Oskar Killingberg på Tomset. Terrenget så litt annerledes ut enn i dag med bekkedaler hvor bekkene gikk åpne og ikke i rør. Han må ha brukt disse bekkene for å holde seg lavt i terrenget og for å skjule spor. De torde ikke å ta han inn på gården, men Oskar og hans bror Petter fikk skjult Moan i ei barhytte oppe i Tomsetåsen. og han fikk saueskinn til å ligge på.

Det satte seg betennelse i sårene som Moan hadde, men han fikk god pleie og mat fra familien på Tomset.

Etter seks uker var han i sånn noenlunde form til å fortsette flukten videre. Han kom seg først over til Leksvik og etter å ha ligget i dekning der en tid, kom han seg over til Sverige.

Flukten var blitt oppdaget og store styrker var på leting etter han.

På grunn av rømningen ble den planlagte Operasjon Oleander fremskyndet og satt ut i live umiddelbart, da Moan visste fra avhørene hvor mye tyskerne hadde kjennskap til motstandskampen på Fosen.

Moan var den eneste som klarte å flykte fra Bandeklosteret.

Moan bodde hele sitt liv på hjemgården Moan i Leksvik i Nord Trøndelag.

Asbjørn Øksendal skrev boka *Operasjon Oleander* i 1968.
